

Stalltips

Fler nyheter:

www.tidningenridsport.se

Tipsa oss:

redaktionen@tidningenridsport.se

Ny metod
"Vi kan se sådant som inte kan upptäckas genom vanlig röntgen"

Överveterinär Mads Kristoffersen berättar om CT-skannern i Helsingborg. **Läs mer på sid 54**

FOTO: REGIONDJURSKUHuset I HELSINGBORG

Hästvård. Veterinärt

Viktigt skydda betet mot maskäggen

Testa. Träckprov identifierar de hästar som avger maskägg

Det förekommer mycket lösräckt information kring hästens inälvparasiter och många missuppfattningar cirkulerar på sociala medier. Här rätar vi ut en del av frågetecknen.

Det är naturligt för hästar att ha en viss mängd inälvparasiter. En vuxen, frisk häst lever i balans med parasiterna och bygger upp en immunitet mot dem.

Det är sällsynt att hästar dör till följd av sin parasitbörda, det är i regel någon underliggande sjukdom som aktiverar parasiterna och det är denna kombination som kan bli allvarlig. Det är allt färre hästar som obduceras, därför blir den exakta dödsorsaken inte alltid fastställd.

Förhindrar smitta

Varför avmaskar vi då hästar? Jo, för att förhindra att de individer som har ovanligt många parasiter smittar ner betet och sprider maskägg till övriga hästar.

Det är på betet som parasiternas livscykel startar med att äggen i hästens avföring kommer ut i gräset, kläcks till larver och kryper upp på grässtråna som betas av andra hästar. En häst med många parasiter kan på så sätt smitta stora delar av betet genom sin gödsel.

För att finna dessa hästar, görs analys av träckprov. De visar hur många ägg som fullvuxna maskhonor utsöndrar i just de träckbollar som analyseras, vilket ger en god fingervisning om hur många fullvuxna maskar som finns i hästen. Det säger dock inget om hur många omogna eller vilande larver hästen bär på. Flera maskarter har

Träckprov

Skydda betet från parasiter genom att identifiera de hästar som avger mycket maskägg och avmaska dem. Det sker genom träckprov på våren. Foto: Ann-Sofi Hjörn

inhiberade larvtillstånd som vilar under flera år, men som kan börja masskläckas till följd av plötslig påverkan utifrån, som sjukdom, miljöombyte eller stress.

En färskvara

Resultatet från ett enstaka träckprov ska därför betraktas som färskvara. Man får säkrast resultat vid provtagning två-tre gånger per år. På de gårdar som finns med i sådana program, har man sett att det i regel är samma hästar som år efter år har sådan maskbörda att de behöver avmaskas. Erfarenhetsmässigt vet man att det är cirka 20 procent av landets hästar som bär på 80 procent av parasiterna.

Träckprov är det enda alternativ som finns för att uppskatta maskbördan hos hästar. I en stor undersökning i USA och Danmark har gjorts en avstämning mellan träckprov och verkligheten i 693 obducerade hästar vad gäller blodmask. Den visade att positiva träckprov är tillförlitliga.

Forskarna kunde även visa att hästar med under 100-500 EPG (ägg per gram träck) hade signifikant lägre maskbörda än hästar med högre EPG-värden.

Resistens

Från flera håll i världen rapporteras om resistens mot de tre grupper av substanser som finns i av-

maskningsmedlen: benzimidazol, pyrantel och ivermektin/moxidectin. Några nya finns inte i sikte.

Detta innebär även att den gamla sanningen att man ska använda en substansgrupp ena året och en annan nästa, är förlegad. Det är riktad avmaskning som måste ske: endast de hästar som behöver det och med det preparat som har effekt mot den maskart hästen utsöndrar ägg från. Det kan innebära att hästen behöver avmaskas med olika substanser under året. Rådgör med veterinär som är kunnig på området.

Det finns en örtblandning som säljs med motiveringen att den skapar en tarmmiljö som inälvparasiterna inte trivs i. Den inne-

håller bland annat cayennepeppar (=capsicum, dopningsklassat), vitlök, timjan och snärjmåra. Det finns inga studier på bevisad effekt, men för den som vill pröva, rekommenderas träckprov före och efter, så kan man själv avgöra resultatet. SVA har tidigare undersökt vitlök och aspbark på detta sätt, utan att se någon effekt.

Avmaska importhästen

Importerade hästar ska avmaskas tre-fyra dagar innan de släpps i samma hagar som övriga hästar. I en del länder har man rutinmässigt blandat avmaskningsmedel i fodret (!), i andra valt att avmaska väldigt ofta. Resultatet i båda fallen är en utbredd resistens och det finns alltså risk för att en importerad häst kan ha resistenta maskstammar som den sprider på betet.

Veterinär Charlie Lindberg, Regiondjursjukhuset i Helsingborg/försäkringsveterinär Agria, och Ingrid Andersson

Källa: Nielsen, M K, et al, Analysis of multiyear studies in horses in Kentucky to ascertain whether counts of eggs and larvae per gram of faeces are reliable indicators of numbers of strongyles and ascarids present. Vet. Parasitology (2010).

Fakta. Tre kom-ihåg:

1. Ta träckprov för att finna de hästar som behöver avmaskas.
2. Ge rätt mängd avmaskningsmedel (hellre för mycket än för lite).
3. Sköt beteshagarna.

Fakta. Betesvård

Utöver avmaskning av de hästar som behöver det, finns andra sätt att minska risken för masksmitta på betet:

1 Stora arealer, så att hästarna inte behöver äta intill ratorna (gräset invid träckhögar, där maskäggen finns).

2 Låta nötkreatur, får eller alpackor gå på betet allra först och äta ratorna (de smittas inte av samma parasiter).

3 Mocka hagarna regelbundet.

4 Skörda gräset som hö/hösilage och släppa hästarna på efterväxten.

5 Putsa betet, så att träckbollarna slås sönder. Görs vid långvarig värme eftersom larverna dör i sol och torka. Observera att effekten blir den motsatta vid fuktigt väder.

6 Växla användning. Efter två års uppehåll är betet fritt från hästparasiter.

"Mask" är flera olika Små blodmaskar

Den vanligaste parasiten, den lever i grovtarmen.

Stor blodmask

Hästens farligaste parasit. Den vandrar i tarmväggens blodkärl, som vuxen lever den i grovtarmen och kan orsaka problem vid rik förekomst.

Spolmask

Förekommer främst hos unghästar. I stora mängder kan de ge försämrad tillväxt, raggig päls och höbuk.

Bandmask

Lever i övergången mellan blindtarm och tunntarm. Utsöndringen av ägg är oregelbunden. Vid

misstanke om mycket bandmask, görs en speciell analys med tio gånger mer träck än vanligt.

Magmask

Sällsynt.

Springmask

Kan ge klåda kring svansroten. Mindre vanlig.

Fölmask

Kan orsaka diarré hos föl, men ger sällan problem.

Styngflugans larver

Syns inte i träckprov, men man ser de gula äggen utanpå hästens kropp och kan skrapa bort dem. Orsakar sällan problem.